

A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a

ügyvéd) által képviselt **TV2 Média Csoport**

Kft.

felperesnek a

jogtanácsos által

képviselt **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa** (1088 Budapest, Reviczky u. 5.)
alperes ellen médiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében
meghozta a következő

Ítéletet

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül térítsen meg az alperesnek 10 000 (Tízezer) Ft
perköltséget, valamint az állam javára, az illetékügyi hatóság felhívására fizessen meg 330 000
(Háromszázharmincezer) Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, melyet a Fővárosi
Törvényszékhez címezve, de a jelen bíróságnál kell 3 példányban benyújtani. A másodfokú bíróság
az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást
kell tartani. Tárgyalás tartását a fellebbező fél fellebbezésében, illetve az ellenfél csatlakozó
fellebbezésének (fellebbezési ellenkérelmének) kézhezvételétől számított 8 napon belül, a
fellebbező fél ellenfele pedig a fellebbezés kézhezvételétől számított 8 napon belül kérheti. A
határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes állampolgársági bejelentések alapján hatósági ellenőrzést végzett, majd 2016. november
30. napján hatósági eljárást indított a felperesi médiaszolgáltató TV2 televíziós csatornáján 2016.
november 7. napján sugárzott Tények című hírműsorban 18:30:25 és 18:33:33 között adásba került
összeállítás miatt. A kifogásolt riport a budapesti aluljárókban lakó hajléktalanok okozta
állapotokkal foglalkozott. Felvezetésként a műsorvezető elmondta, hogy undorodnak a gyalogosok
az orrfacsaró bűzben, saját mocskukban fekvő emberektől. Ezután a nézők vágóképeket láthattak az
aluljárókban fekvő hajléktalanokról, miközben a narrátor részletezte a bevezetőben elhangzottakat
(veszekednek a takarón, bűz terjeng, sorban állnak a szeszerít, szánalmas látvány). Ezután rövid
riportok következtek, melyek egyikében egy árus azt mondta, hogy nem sajnálja a hajléktalanokat,
mert maguknak köszönhetik helyzetüket, egy járókelő pedig sajnálja ugyan őket, de borzasztó
piszkot hagynak maguk után, végül pedig egy árus panaszkodik, hogy vevőket veszít. A narrátor
elmondta, hogy a hajléktalanok nem akarnak melegedőkbe húzódni, és megkérdezett egy
hajléktalant, hogy az mikor fürdött utoljára (az szégyenkezve vallotta be, hogy egy hete). Később
egy hajléktalan szállóról láthattunk archív összeállítást, majd ismét aluljárói vágóképek
következtek. Elhangzott, hogy nem sikerült elérniük a kerület polgármesterét, akitől azt szeretnék
volna megtudni, hogy milyen megoldást javasol a tarthatatlan helyzetre. Zárásként a narrátor
közölte, hogy a polgármester háborút indított a hajléktalanság ellen, hogy pénzbírsággal vagy

elzárással büntessék az utcán élőket, ám ezt az intézkedést az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek minősítette.

Az alperes az eljárás során beszerezte a felperes nyilatkozatát, majd 2017. február 7. napján kelt MN/33322-10/2016. számú határozatában a felperest a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 14. § (1) bekezdésébe ütköző jogsértés (az emberi méltóság megsértése) miatt 500 000 Ft, az Smtv. 17. § (2) bekezdésének megsértése (kirekesztésre alkalmas médiatartalom közzététele) miatt pedig 500 000 Ft bírsággal sújtotta, valamint a jogsértések megállapításának közzétételére kötelezte.

Indokolásában rögzítette, hogy médiafelügyeleti hatósággként nem a műsorszámban szereplő egyes emberek személyiségi jogainak védelme, hanem az emberi méltóság értékének figyelmen kívül hagyása miatt lépett fel. A riport valós társadalmi problémát érintett, azonban feldolgozásmódja, hangvétele nem tette lehetővé a kérdés objektív, tárgyilagos bemutatását. A probléma mélyebb okaival és lehetséges megoldásaival nem foglalkozott. Mindössze a műsor végén említett egy korábbi – alaptörvény-ellenesnek nyilvánított – javaslatot, amely az utcán élőket kívánta volna büntetni. A hajléktalanokat deviáns, elszigetelt kisebbségként, a többségi társadalom tagjainak életkörülményeit, mindennapjait megrontó, a normális embereknek keserűséget okozó problémaként ábrázolta. Az aluljárókban tapasztalható állapotok miatt egyértelműen a hajléktalanokat tette felelőssé, és üzenete alátámasztására megjelent a társadalmilag elítélendő alkoholfogyasztás is. Rendkívül leegyszerűsített, és a jelenség tárgyilagos megbeszélését teljes mértékben ellehetetlenítő álláspontot jelenített meg az a vélemény, amely szerint a hajléktalanok maguk tehetnek a helyzetükről. Ezzel szemben a felperes semmiféle ellenpontozást nem adott. A hajléktalanok életvitelének bemutatására olyan lealacsonyító, megalázó, intoleráns kifejezéseket használt, amelyek mélyen sértik az emberi méltóságot. Ezen kifejezések által a médiatartalom még inkább alkalmas lett arra, hogy elősegítse torz vélekedések, előítéletek kialakulását. A műsorszám megbélyegezte a hajléktalanokat, olyanként ábrázolva őket, akik elítélendően viselkednek, pusztán létezésük is zavarja a többségi társadalom tagjait. Szánalmas, orrfacsaró büzben, a saját mocskukban fetrengő, undort keltő emberekként írta le az aluljárókban élőket. Az elfüggönyözött telefonfülkét cinikusan a csövesek privát szférájának nevezte, kiemelte az alkoholizmust és az agressziót. Négyyszer is ismételte azt a sztereotípiát, hogy a hajléktalanok nem tisztálkodnak, és ezt egy hajléktalan férfival meg is erősítette. Egyáltalán nem törekedett tárgyilagos képet festeni az utcán élők helyzetéről, pusztán a társadalom többségének mindennapjait megkeserítő, homogén, alacsonyabb rendű csoportként mutatta be a hajléktalanokat. A riport továbbá szerkesztésmódjának köszönhetően olyan képet festett, mintha mindez a társadalom többsége szerint elfogadott álláspontot, véleményt tükrözne. Az alperes értékelése szerint mindezek miatt sérült az Smtv. 14. § (1) bekezdése.

Az alperes az Smtv. 17. §. (2) bekezdése körében kifejtette, miszerint a riport alkalmas volt arra, hogy az utcára kényszerült hajléktalanokkal kapcsolatos megtévesztő, sztereotip gondolatokat, véleményeket felerősítse, illetve ezt célozta. A hajléktalanokat egyoldalúan, sematikus, undort keltő, kellemetlenséget okozó, maguk után piszkot hagyó, bevételkiesést okozó emberekként, a társadalmi együttélés legalapvetőbb szabályait be nem tartó csoportként ábrázolta. A társadalmat érintő kellemetlenségeket szélsőségesen eltúlozta. Az összeállítás szerkesztésmódja, hangulata és a közvetített üzenet alkalmas volt arra, hogy a hajléktalanokkal szembeni előítéletek kialakulását elősegítse, felerősítse, a néző általánosító következtetéseket vonjon le. Ezt a hatást fokozta a súlyosan negatív, degradáló jelzők sorozatos használata. A felperes a társadalmi jelenség okairól, szélesebb körű társadalmi és szociológiai hatásairól nem is kísérelt meg tájékoztatást adni. A hajléktalanokat homogén, a külvilág számára érzékelhető csoportképző tulajdonsággal bíró közösségként ábrázolta. Elsődlegesen ugyan a fővárosi aluljárókban kialakult helyzetekre fókuszált,

azonban alkalmas volt arra, hogy káros hatását valamennyi, életvitelszerűen a közterületen élő személyekre nézve kifejtse. Egy közösséget nemcsak a tagjainak meglévő közös vonásai, hanem a kívülállók általi megkülönböztethetőségük is egybekovácsolhatja. Egy csoport létehez nem szükséges, hogy minden tagjának valamennyi lényeges tulajdonsága megegyezzen. A többségi társadalomtól többnyire saját maguknak köszönhetően elkülönült rétegeként való ábrázolással sérült az Smtv. 17. § (2) bekezdése.

A jogkövetkezmények alkalmazásának alapja a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 187. § (2) bekezdése, valamint a (3) bekezdés c) és d) pontja.

A felperes a keresetében elsődlegesen az alperes határozatának jogsértés hiányának megállapításával és a szankciók törlésével való megváltoztatását, másodlagosan pedig a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

Álláspontja szerint a kifogásolt riport tiszteletben tartotta az emberi méltóságot, és nem hordozott kirekesztő tartalmat sem. Nem kérdőjelezte meg a hajléktalanok emberi mivoltát, és nem célzott kirekesztést, hanem valós állapotokat írt le valósághűen, a véleménynyilvánítási és sajtószabadságból következően. Megbélyegzésre alkalmas szélsőséges vélemény nem hangzott el. Megjelent ugyan az az álláspont, hogy a hajléktalanok maguk keresték helyzetüket, azonban olyan járókelő is megszólalt, aki sajnálja a hajléktalanokat. Kérdés, hogy lehet-e arról beszélni egy hírműsorban, hogy nem lehet lemenni az aluljárókba és zaklatják a járókelőket, vagy be kell csukni a szemünket. Vannak olyan társadalmi normák és elvárások, amelyeknek meg kell felelni mindannyiunknak. Az összeállítás három megoldási javaslatot is tett a kialakult helyzetre. Bemutatta a hajléktalan szállókat, említette, hogy az utcán éleést büntetnék, valamint meg kívánták keresni a VIII. kerületi polgármestert, nem a felperes hibája, hogy őt nem sikerült elérni. A riport a hajléktalanokat kívánta rávenni, hogy téli időben menjenek be a hajléktalanszállókra, és rámutatott arra a társadalmi felelősségre, hogy ilyen szállókra szükség van.

Az Smtv. 17. § (2) bekezdése körében a felperes kifejtette, hogy a hajléktalanok nem képeznek konkrétan körülhatárolható közösséget, ezért fogalmilag is kizárt, hogy velük, mint közösséggel szemben kirekesztésre alkalmas médiatartalom kerüljön közzétételre. Egyébként pedig az alperes érdemben sem vizsgálta, hogy a tartalom hogyan hatott a nézőkre, a kirekesztő jelleg megvalósulhatott-e.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, perköltségre igényt tartott. A határozatában elfoglalt álláspontját változatlanul fenntartva hangsúlyozta, miszerint nem vitatott, hogy a műsor részénél valóban állapotaikat mutatott be, azonban egyoldalú, nem objektív volt annak tálalása. Mindkét oldali álláspont nem hangzott el, ugyanis a hajléktalanokat sajnáló járókelő is úgy folytatta véleményét, hogy hatalmas piszkot hagynak maguk után. Ezután továbbá többször is elhangzott, hogy a hajléktalanok saját mocskukban fetrengenek. Az alperes az Smtv. 14. § (1) bekezdésébe ütközés megállapításával és szankcionálásával intézményesített, objektív emberi méltóságvédelmet érvényesített. Az Smtv. 17. § (2) bekezdésével kapcsolatban pedig leírta, hogy a hajléktalanok miért minősülnek közösségnek. Esetükben csoportképző tényező, hogy a többség piszkos, csak gondot okozó közösségként tekint rájuk, illetve a riport ilyenként ábrázolta őket. Kétségtelen, hogy egy hírműsorban be lehet mutatni valós állapotokat. A határozatban is szerepel azonban, hogy nem a riport tárgyát, hanem szerkesztésmódját kifogásolták. Egy archív felvételen kívül semmilyen más javaslatot nem adott a felperes arra, hogyan kellene megfelelni az általa hivatkozott társadalmi normáknak, elvárásoknak. Az egységes hatósági és bírósági gyakorlat értelmében az Smtv. 14. és 17. §-ainak sérelme együttesen is megvalósulhat.

A kereset szerint az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése szerint „*A médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalomban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.*”

Az alperes ezen rendelkezés sérelmét állapította meg a Tények című műsorban sugárzott összeállítással kapcsolatban. A hajléktalanok emberi méltósága tiszteletben tartásának hiányaként értékelte a riport hangvételét és feldolgozásmódját, vagyis azt, hogy az összeállításban sztereotipikus megközelítéssel, ellenpontosítás nélküli lealacsonyító, megalázó és intoleráns kifejezésekkel illették a hajléktalanokat, elítélésüket a többségi társadalom véleményeként lehetett érzékelni, és sem okfeltárást nem adtak, sem valódi megoldást nem javasoltak a probléma megoldására.

A műsorszám megtekintése alapján a bíróság egyetértett az alperes fenti álláspontjával. A riportban nem hangzott el ugyan a fedél nélküliek emberi mivoltának konkrét megkérdőjelezése, és durván szélsőséges kijelentés sem hangzott el az utcán (aluljárókban) élőkkel kapcsolatban. Viszont őket zavaró társadalmi problémaként értékelő, okot és kiutat igazán nem kereső, másokat megkeserítő, sztereotipikus kijelentések hangzottak el ellenpontosítás nélkül sorozatban. Az egyik járókelő ugyan sajnálta ezeket az embereket, ám ő is elítélte azokat az általuk hagyott „mocsok” következtében. A műsorvezető és a narrátor pedig hasonló jelzők használatával és az ellenpontosításra törekvés teljes mellőzésével még tovább erősítették a negatív képet. Nem valós, hogy a felperes valós megoldásokat kínált volna a probléma megoldására, hiszen a hajléktalan szállók a riport által is említetten túlzsúfoltak (háromszoros telítettséggel működtek a téli időszakban), a VIII. kerületi polgármester által javasolt büntetést az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek minősítette, az pedig, hogy megpróbálták megkeresni ugyanezt a polgármestert, nem minősül megoldási javaslatnak. Végül pedig az a felperesi érv sem fogadható el, hogy a riporttal a hajléktalanokat próbálták rávenni arra, hogy menjenek be a hajléktalan szállókra, hiszen a műsort aligha látták a hajléktalanok. Sokkal inkább láthatták azok, akikben a műsor előítélet gerjeszthetett vagy erősíthetett meg.

Nem azzal van a probléma, hogy a felperes a hírműsorban valóságként bemutatott egy közérdeklődésre számot tartó valós társadalmi problémát. A jogsértést az okozta, hogy a probléma bemutatásakor kizárólag a negatív aspektus bemutatására fókuszált, érzékletesen ecsetelte a hajléktalanok által keltett undort, és azt a képet festette, hogy a többségi társadalom általános véleménye a hajléktalanok elítélése. A probléma ilyen módon való bemutatása alkalmas volt arra, hogy a hajléktalanok emberi méltóságát megsértse, ezt a csoportot lealacsonyítsa, emberi mivoltában megkérdőjelezze. Az emberi méltósághoz való jog pedig olyan abszolút jog, amellyel szemben a véleménynyilvánítás szabadsága és ezen belül a sajtó szabadsága nem élvez prioritást. Az alperes tehát megalapozottan állapította meg az Smtv. 14. § (1) bekezdésének sérelmét.

Az Smtv. 17. § (2) bekezdése értelmében „*A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség kirekesztésére.*”

Ez a rendelkezés – a törvény indokolása szerint – az egyes társadalmi csoportok, közösségek védelmét célozza. A felek között vita volt abban, hogy a hajléktalanokat egy meghatározott

társadalmi csoportként (közösségként) lehet tekinteni. A bíróság egyetért az alperessel abban, hogy nemcsak valamely meglévő közös tulajdonság, hanem a társadalom általi észlelés alapján is lehet társadalmi csoportot alkotni. A hajléktalanok esetében azonban mindkét csoportképző tényező megalapozza a közösségként (társadalmi csoportként) való értékelésüket, hiszen meglévő közös tulajdonságuk, hogy nincs hagyományos otthonuk az életvitelszerű tartózkodás feltételeként, és a többségi társadalom is egy bizonyos réteggént tekint rájuk. A hajléktalanok társadalmi kirekesztésére alkalmas médiatartalom tehát „közösség” ellen irányul, vagyis alkalmas lehet az Smtv. 17. § (2) bekezdésének megsértésére. Nem megalapozott a felperes azon álláspontja, hogy fogalmilag kizárt a hajléktalanokkal mint közösséggel szembeni kirekesztő médiatartalom közzététele.

Mivel az Smtv. 17. § (2) bekezdése nem követel meg ténylegesen megvalósult kirekesztést a jogsértés megállapításához, hanem elegendőnek ítéli a médiatartalom kirekesztésre való „alkalmasságát”, az alperes nem követett el jogszabálysértést azzal, hogy nem vizsgálta a műsorszám nézőkre kifejtett konkrét hatását a kirekesztés megvalósulhatósága tekintetében. Kérdés, hogy erre a felperes szerint szükséges tényállás tisztázási cselekményre egyáltalán milyen eszközzel és módszer alapján lett volna lehetőség az alperes által lefolytatott médiafelügyeleti eljárásban.

A bíróság egyetértett az alperes azon álláspontjával, hogy a kifogásolt műsorrész alkalmas volt arra, hogy a hajléktalanok közösségével szembeni előítéletek kialakulását eredményezze, illetve hogy a már létező sztereotípiákat tovább erősítse. A negatív degradáló jelzők sorozatos használata, az eltúlzott kellemetlenségek alkalmasak valamennyi hajléktalannal szemben általánosító negatív következtetések levonására. Mindezek folytán pedig a riport alkalmas volt a hajléktalanok társadalmi csoportjával (közösségével) szembeni kirekesztésre. Az alperes tehát helytállóan állapította meg az Smtv. 17. § (2) bekezdésébe ütköző jogsértést is.

Az alperes által alkalmazott jogkövetkezményeket nem érintették a felperes keresetének indokai, ezért e körben nem volt szükséges elvégezni az alperesi határozat felülvizsgálatát.

Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes határozata a felperes által megjelölt okból nem jogszabálysértő, és elutasította a felperes keresetét.

A bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest az alperes jogtanácsosi képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésének analóg alkalmazásával meghatározott összegű perköltség megfizetésére.

A Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986 (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés a) pontja, 42. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 43. § (3) bekezdése alapján meghatározott mértékű eljárási illetéket is a felperes viseli.

Budapest, 2017. július 19.

Dr. Dudás Dóra Virág s.k.
bíró